

Ribickis: Mans mērķis ir piesaistīt trīs līdz četras reizes lielāku finansējumu zinātniskajai pētniecībai

---

Publicēta: 01.02.2011

Rīga, 1.febr., LETA. Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) jaunais rektors Leonīds Ribickis par savu mērķi izvirzījis piesaistīt trīs līdz četras reizes lielāku finansējumu zinātniskajai pētniecībai, pārsvarā - no komercuzņēmumiem, uzņēmējiem, biznesa vides.

Intervijā ziņu aģentūrai LETA viņš uzsver, ka nevar cerēt tikai uz budžeta dotāciju, bet ir aktīvi jāpiedalās un jāizmanto iespējas visās starptautiskajās programmās - Eiropas Savienības (ES), Japānas, ASV un citu valstu mērķprogrammās.

"Man iepriekšējos gados izdevās daudz izdarīt, lai palielinātu pētniecisko kapacitāti. RTU ir vairāk nekā 500 pētnieku, kas ir ārpus akadēmiskā personāla. Pēc skaita un kvalifikācijas šis ir lielākais zinātniskais potenciāls Latvijā. Tas nozīmē, ka mums ir ļoti intensīvi jāstrādā. Ir jārada zinātnes atbalsta centrs, kur strādātu izglītoti menedžeri, kas piesaistītu finansējumu zinātniekiem, administrētu to, atskaitītos. Te nav runa par valsts naudas ieguldīšanu viņu algošanai. Centrs jārada ilgtspējīgs un uz pašfinansēšanās principa. Naudas "avoti" plūst visapkārt, ir tikai jāraksta pieteikumi un jāiegūst šie līdzekļi," stāsta Ribickis.

Viņš gan atzīst, ka tas nav viegli, jo diezgan bieži birokrātiskās prasības ir tik augstas, ka profesori atsakās rakstīt jaunus projektus, ja viņi var iegūt uz vietas mazliet vieglāk grantu naudu, piedalīties valsts pētījumu programmā vai vēl kaut kur, saņemot kopējo atalgojumu, kas ir tālu no Eiropas augstskolu līdzīga līmeņa profesoru atalgojuma. Tā daži zinātnieki ir pieraduši dzīvot, tādēļ īpaši necenšas. Lai varētu pretendēt starptautiskos projektu konkursos, ir vajadzīgi arī starptautiskie kontakti, angļu, vācu vai franču valodas zināšanas.

"Jaunā paaudze, jaunie doktori to spēj. Pagājušajā gadā mums bija 33 jauni zinātņu doktori, kādi 10 % aiziet strādāt uz uzņēmumiem, bet pārējie paliek pie mums - viņi ir tas spēks, ar kuru mēs rēķināmies. Katru gadu mums tikpat daudz aizstāv doktora grādu, un tie ir inženierzinātnēs, dabaszinātnēs. Viņi ir tie cilvēki, kuri nomainīs vecāko paaudzi. Protams, paaudžu maiņa ir problēma, bet tā ir risināma," uzskata rektors.

Viņš norāda, ka līdzekļu piesaiste zinātniskajai pētniecībai tagad ir iespējama arī Latvijā, jo Ekonomikas ministrija (EM) veido kompetences centrus, piecos no kuriem RTU ir līdzdibinātāja. Kompetences centros kopā ar uzņēmuma paša līdzfinansējumu trijos gados ir jāapgūst apmēram 60 miljoni latu.

"Tajos, kuros mēs esam kā līdzdibinātāji, mēs kādu trešo daļu no tā paņemam pētniecībai, lai vēlāk šiem uzņēmumiem izstrādātu vajadzīgos risinājumus, produktus vai tehnoloģijas. Protams, zinātniskajai pētniecībai tiek piešķirts daudz Eiropas struktūrfondu līdzekļu, tāpat ir sadarbība ar dažādām Eiropas lielo uzņēmumu apvienībām. Es esmu Enerģētikas un elektrotehnikas fakultātes profesors. Spēka elektronika, elektriskā piedziņa un automatizācija ir manas profesionālās jomas studiju procesā. Eiropas Spēka elektronikas centrs, ko veido 42 vadošie Eiropas uzņēmumi, piemēram, "Siemens", "ADB", "Philips", "Bombardier", "Daimler AG". Tie ir apvienojuši savu uzņēmumu līdzekļus, lai vadošās Eiropas universitātes, institūti vai departamenti, kam ir augsts zinātniskais līmenis, veidotu ekselences centru tīklu pie šiem lielajiem uzņēmumiem, un rūpniecības nauda tiešā veidā nonāk universitātē, lai izstrādātu šiem uzņēmumiem jaunu produktu," stāsta rektors.

RTU pēdējo piecu gadu laikā ir izdevies iekļūt sešos lielos Eiropas ekselences centros. Centrā tiek uzņemta augstskola tikai tad, ja divi vadošie Eiropas uzņēmumi ir to ieteikuši. "Ja zina, ko es pētu,

kādi ir mani cilvēki, tad mani rekomendē. Mans vadītais Industriālās elektronikas un elektrotehnikas institūts ir šajā centrā, un man jau šomēnes būs iespējas pieteikties vairākiem projektiem. Tas būs darbs rūpniekiem. Tas nav vienkārši pētīt pētīšanas pēc vai pētīt sabiedrībai, svarīgi, lai būtu sasaiste ar tautsaimniecību. Mums ir dots laiks un noteikts rezultāts, kāds jāsasniedz," uzsvēra Ribickis.

Viņš informēja, ka tādas pašas aktivitātes, tikai mazākos finansiālos mērogos, RTU organizē jau piekto gadu. Iekšējos pētnieciskos projektus RTU atbalsta ar nelielu naudas summu - 2000 latiem, kādreiz bija 3000 latu vienam projektam. Ja šie zinātnieki piesaista vietējiem uzņēmumiem 3000-4000 latu, proti, vairāk, nekā RTU dod. Uzņēmējam tas ir izdevīgi, jo viņš iegūst rezultātu par puscenu vai par trešdaļu cenas, savukārt jaunajiem zinātniekiem - konkrēts tehnoloģijas ņēmējs. "Mēs izstrādājam nevis tāpat, lai kāds atnāktu un paņemtu, bet mēs izstrādājam konkrētiem cilvēkiem, biznesmeņiem," stāstīja rektors.

RTU Inovāciju centrā katru gadu tiek izstrādāti ap 60 jauni produkti. Kā piemēru Ribickis minēja savu bijušo doktorantu, tagad jau asociēto profesoru Oskaru Krievu no Elektronikas un enerģētikas fakultātes, kurš izstrādā jaunu produktu uzņēmumam "Arcus elektronika". Viņš izstrādā aktīvo filtru, lai mājsaimniecības ar savām elektroniskajām iekārtām nepiesārņotu "Latvenergo" elektroapgādes tīklu. Šāda jauna elektroniskā iekārta kompensēs visus traucējumus, kas tiek radīti ar dažādām elektroniskām iekārtām un lētajiem barošanas blokiem. Jau tuvākajos gados arī Latvijā stāsies spēkā ES direktīva, kas noteiks soda sankcijas par elektroapgādes tīkla piesārņošanu. Rektors atzina, ka darbs neiet ātri, produkts top jau trešo gadu, bet jau ir izveidots prototips tuvu tam, ko var pārdot, un tas ir viens piemērs, ko var izstrādāt.

Kā ziņots, Ribickis RTU rektora pienākumus sāk pildīt šodien.

Daiga Kļanska
LETA